

JUKOLA 2020 -HANKKEEN MAANKÄYTÖN PERUSTILASELVITYS

Alexi Sivula

Opinnäytetyö
Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2018

Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

Tekijä	Aleksi Sivula	Vuosi	2018
Ohjaaja	Pasi Laurila		
Toimeksiantaja	Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunta		
Työn nimi	Jukola 2020 -hankkeen maankäytön perustilaselvitys		
Sivu- ja liitesivumäärä	35 + 6		

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Napapiiri-Jukola-kilpailualueen nykyistä ja tulevaa maankäyttöä, nykyistä melutasoa sekä arkeologiaa ja kulttuurihistoriaa. Maankäytön selvittämiseen sisältyy kaavoituksen, yksityisteiden, virkistyskäyttäjien ja matkailupalvelutarjoajien sekä kilpailualueen ja sen lähiympäristön muiden toimijoiden ja rakenteiden selvittäminen. Selvityksien tavoitteena oli saada tulevaan Napapiiri-Jukolan ratasuunnitteluun tietoa vältettävistä alueista. Lisäksi tavoiteltiin mahdollisimman kattavaa listausta Napapiiri-Jukola-kilpailualueen ja sen lähiympäristön toimijoista, jotta ikäviltä yhteensattumilta välttyttäisiin.

Selvittämiseen käytettiin valmiina olevaa tietoa. Tietoa kerättiin Rovaniemen kaupungilta, Metsähallitukselta, Museovirastolta sekä monilta yrityksiltä ja yhdistyksiltä, joilla on toimintaa Napapiiri-Jukola-kilpailualueella tai sen lähiympäristössä. Varsinaisia maastokäyntejä kilpailualueella työn tekemiseen ei tarvittu.

Selvityksessä tuli ilmi lukuisia Napapiiri-Jukola-kilpailualueen ja sen lähiympäristön toimijoita, joista osalla voi olla tarvetta päästä liikkumaan Napapiiri-Jukolan aikana kilpailualueella. Kilpailualueen pohjoisosaan valmisteltiin uutta osayleiskaavaa, johon oli piirretty monia uusia matkailurakentamisen alueita. Arkeologiaa ja kulttuurihistoriaa selvitetessä mitään historiallisesti tärkeitä kohteita ei löytynyt.

Technology, Communication and Transport
Degree Programme in Land Surveying
Bachelor of Engineering

Author	Aleksi Sivula	Year	2018
Supervisor	Pasi Laurila		
Commissioned by	Environment Committee of Arctic Circle-Jukola		
Subject of thesis	Land Use Research of the Jukola 2020 Project		
Number of pages	35 + 6		

The goal of this thesis was to research the land use, noise level, archeology and cultural history of Arctic Circle-Jukola. The objective was get information about a competition area of Arctic Circle-Jukola that should be avoided. This research was important because of the track planning. In addition, the aim was to make a comprehensive list of the users of the competition area and its surroundings.

The research was based on ready-made data. Information was collected from the city of Rovaniemi, Metsähallitus, the Finnish National Board of Antiquities and many companies and associations that operate in the competition area of Arctic Circle-Jukola or in its surroundings. Field surveys were not necessary.

The research showed that there are several companies and associations that need to use the Arctic Circle-Jukola area and its surroundings. A new master plan was made northern part of in the competition area. The master plan includes many new areas for tourism. Archeologically or historically important areas were not found in the competition area of Arctic Circle-Jukola.

Key Words

Arctic Circle-Jukola, orienteering, land use

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	JUKOLAN VIESTI	7
2.1	Yleistä	7
2.2	Napapiiri-Jukola 2020	8
3	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS	10
3.1	Työn tutkimusongelmat	10
3.2	Työn tavoitteet ja merkitys	10
4	MELUTASO	12
4.1	Nykyinen melutaso	12
4.2	Napapiiri-Jukolan aiheuttama melu	14
5	MAANKÄYTTÖ	15
5.1	Kaavoitus	15
5.1.1	Voimassaolevat kaavat	15
5.1.2	Nivankylä-Ylikylä uusi osayleiskaava	16
5.2	Yksityistiet	19
5.3	Maanomistus	20
5.4	Kilpailualueella sijaitsevat toiminnot	21
5.4.1	Autokoulut	21
5.4.2	Hevosurheilu	21
5.4.3	Koiratoiminta	21
5.4.4	Kaatopaikka- ja kompostointialue	22
5.4.5	Maa-ainesten otto	22
5.4.6	Matkailu- ja ohjelmapalvelut	22
5.4.7	Metsästys	23
5.4.8	Moottoriurheilu	23
5.4.9	Paintball	24
5.4.10	Poronhoito	24
5.4.11	Radio- ja tv-masto	24
5.4.12	Vedenottamot	25
5.5	Yleinen virkistyskäyttö	25
5.6	Voimalinjat	26

6 ARKEOLOGIA JA KULTTUURIHISTORIA	28
6.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.....	28
6.2 Muut historiallisesti merkittävät kohteet	28
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
7.1 Huomioitavat toimijat.....	29
7.2 Tärkeimmät huomioitavat toimijat	29
7.3 Vältettävät alueet	30
8 POHDINTA	31
LÄHTEET	33
LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Jukolan viesti on maailman suurin viestisuunnistuskilpailu, joka järjestetään kerran vuodessa Suomessa. Jukola on varsin ainutlaatuinen kilpailu, sillä siihen osallistuu lajin huiput yhdessä harrastajien kanssa. Kesäkuun viikonloppuna tapahtumapaikalle suuntaa suunnistajia lähes 20 000 ja yhteensä kilpailupaikalla liikkuu ja majoittuu viikonlopun aikana noin lähes 50 000 ihmistä. Kilpailun järjestäminen vaatii järjestelyorganisaation lisäksi satojen vapaaehtoisten työpanoksen. (Jukola 2020 -hankkeen luonto- ja maankäytön perustilaselvitysten suunnitelma 2016, 3.)

Ounasvaaran hiihtoseura järjestää Jukolan viestin Rovaniemellä Mäntyvaaran, Vennivaaran ja Olleronvaaran maastoissa kesäkuun puolivälissä vuonna 2020. Tapahtuman valmistelu on aloitettu vuonna 2013. Järjestäjän vastuulle kuuluu ympäristöasioiden asianmukainen suunnittelu ja hoito, jota varten on perustettu ympäristövaliokunta. Napapiiri-Jukolan ympäristöselvityksiä ympäristövaliokunta tekee yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun kanssa. (Jukola 2020 -hankkeen luonto- ja maankäytön perustilaselvitysten suunnitelma 2016, 3.)

Tämä opinnäytetyö sai alkunsa saadessani eräänä sunnuntai-iltana maaliskuussa 2017 opettajaltani Pasi Laurilalta sähköpostiini listan koululle tulleista opinnäytetyön aiheista. Suunnistuksen ystävänä kiinnostuin heti otsikosta: ”Jukola 2020 -hankkeeseen liittyvä maankäytön perustilaselvitys. Varasin aiheen alustavasti saman tien vastausviestillä ja seuraavana päivänä 14.3.2017 sovin tekeväni tämän opinnäytetyön. Huhtikuussa 2017 pidettiin ensimmäinen palaveri Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan kanssa ja varsinainen opinnäytetyön kirjoittaminen alkoi syyskuussa 2017.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Napapiiri-Jukolan kilpailualueen äänimaisemaa, maankäyttöä sekä arkeologiaa ja kulttuurihistoriaa. Selvitykset ovat tärkeitä Napapiiri-Jukolan järjestäjälle kilpailualueen suunnittelussa.

2 JUKOLAN VIESTI

2.1 Yleistä

Jukolan viesti on yleisnimitys suunnistusviestikilpailulle, jossa on erilliset viestikilpailut miehille ja naisille. Miesten viestikilpailussa on seitsemän osuutta ja sitä kutsutaan Jukolan viestiksi. Naisten viestikilpailussa on neljä osuutta ja sitä kutsutaan Venlojen viestiksi. Naiset voivat kuitenkin osallistua myös Jukolan viestiin seka- tai naisjoukkueella, mutta miehet eivät voi osallistua Venlojen viestiin. Tässä opinnäytetyössä Jukolan viestillä viitataan koko suunnistusviestikilpailuun, ei vain miesten viestiin. (Yleistä Jukolan viestistä.)

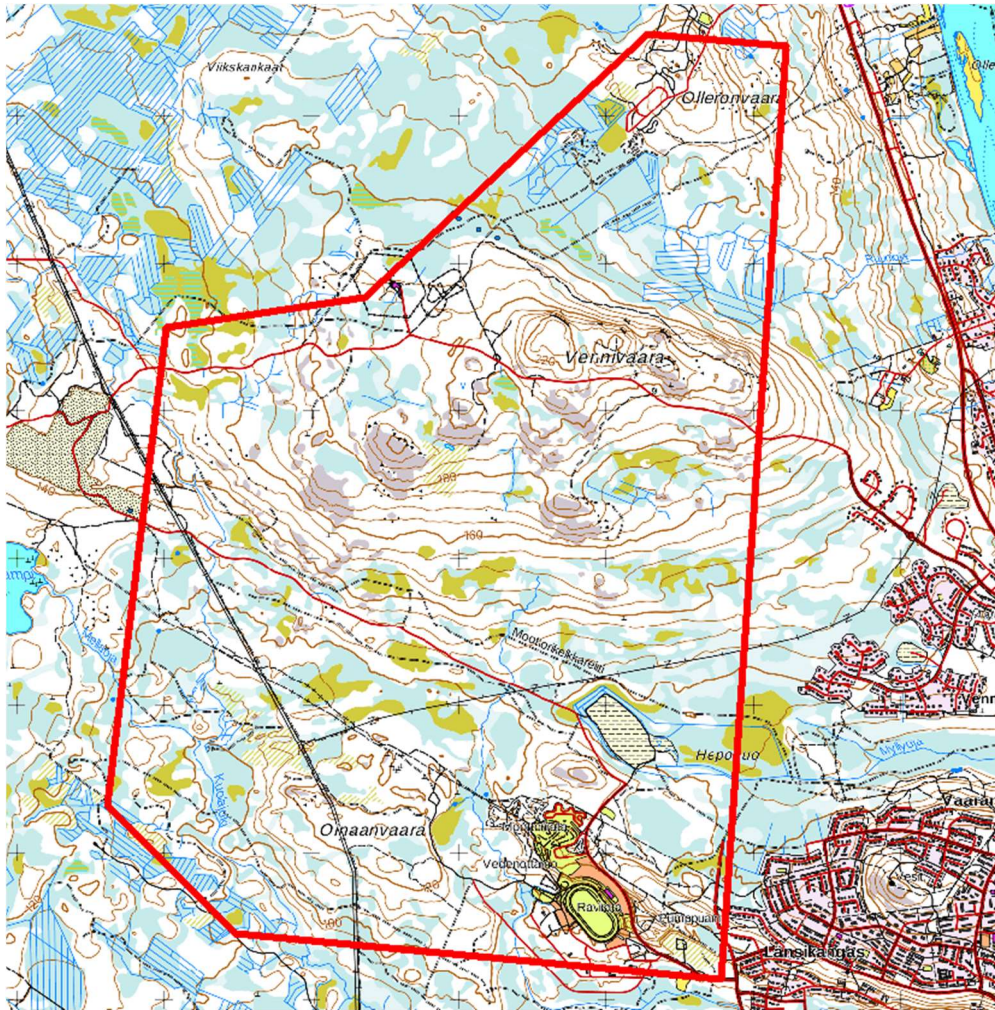
Jukolan viestissä on noin 15 000 osanottajaa, mikä tekee siitä maailman suurimman viestikilpailun ja Suomen suurimman aikuisurheilutapahtuman. Joukkueita on yli 20 maasta ja ulkomaalaisten osanottajien osuus on noin 20 %. Jukolan viesti on maailman parhaiden suunnistajien ja suunnistuseurojen mittelo, mutta suurin osa joukkueista on voittoa tavoittelemattomia harrastelujoukkueita, joiden jäsenet ovat koottu esimerkiksi työpaikalta, kaveripiiristä tai sukulaisista. (Yleistä Jukolan viestistä.)

Jukolan viestin järjestämisvastuu vaihtuu vuosittain eri suomalaisten suunnistusseurojen välillä, ja näin ollen viesti kiertää ympäri Suomea. Jukolan viestin järjestäminen vaatii järjestävältä suunnistusseuralta mittavan ponnistuksen. Järjestelyorganisaation lisäksi vapaaehtoisia talkoolaisia oli esimerkiksi vuoden 2017 Joensuu-Jukolassa noin 1500. (Yleistä Jukolan viestistä; Joensuu-Jukola tehdään yhdessä talkoovoimin 2017.)

2.2 Napapiiri-Jukola 2020

Ounasvaaran hiihtoseura haki vuonna 2014 Jukolan viestin järjestämisoikeutta Rovaniemelle vuosille 2019–2020. Jukolan viestin johtoryhmä päätti kesäkuussa 2014 myöntää Jukolan viestin Rovaniemelle vuodeksi 2020 (Anttila & Keskinar-kaus). Edellisen kerran Jukolan viesti järjestettiin Rovaniemellä vuonna 1980, jol-
loin kilpailu järjestettiin Ounasvaaralla. Näin ollen vuonna 2020 tulee kuluneeksi 40 vuotta edellisen Jukolan viestin järjestämisestä Rovaniemellä. Ounasvaaran hiihtoseura järjesti kesällä 2016 nimiehdotuskilpailun vuoden 2020 Jukolalle ja kilpailun voittajaksi päätyi Napapiiri-Jukola. Kansainvälisessä markkinoinnissa käytetään nimeä Arctic Circle – Jukola. Tässä opinnäytetyössä vuoden 2020 Ju-
kolan viestiin viitataan nimellä Napapiiri-Jukola. (Jukola-hakemus 2014, 1; Jukola 2020 tapahtuman nimeksi Napapiiri-Jukola 2016.)

Napapiiri-Jukolan tapahtumapaikkana on Rovaniemen kaupungin länsipuoli Mäntyvaaran, Vennivaaran ja Olleronvaaran maastoissa. Kuviossa 1 kilpailu-
maasto on rajattu punaisella viivalla. Kilpailukeskuksena toimii Mäntyvaaran ra-
virata, joka sijaitsee kilpailumaaston kaakkoiskulmassa. Kilpailukeskuksessa si-
jaitsevat kilpailun lähtö-, maali- ja vaihtoalueet. Kilpailumaasto on pinta-alaltaan
noin 20 km², ja matkaa Rovaniemen keskustaan kertyy noin viisi kilometriä. Kil-
pailumaasto on pääasiassa yhtenäistä metsää. Eteläosassa on vaikeakulkuisia
soita, mutta pohjoiseen mentäessä maasto vaihtuu tyypilliseksi lappilaiseksi vaa-
ramaastoksi. Aivan kilpailumaaston pohjoisosassa Olleronvaarassa kulkee tähti-
tieteellinen napapiiriviiva. Kilpailumaastossa on järjestetty iltarasteja 1–3 kertaa
vuodessa. (Jukola-hakemus 2014, 11–12.)

Kuvio 1. Napapiiri-Jukolan kilpailumaasto (mukaillen (c) Maanmittauslaitos 2018)

Napapiiri-Jukolan valmistelu on aloitettu vuonna 2013 eli ennen järjestämisoikeuden saamista. Silloin nimettiin kilpailun päätoimihenkilöt ja organisaatio. Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunta sai tehtäväkseen ympäristöasioiden asianmukaisen suunnittelun ja hoidon. Ympäristövaliokunta on päättänyt toteuttaa ympäristöselvityksiä oppilastyönä Lapin ammattikorkeakoulun kautta, ja keväällä 2017 sovin opinnäytetyön tekemisestä Ympäristövaliokunnan kanssa. (Jukola 2020 -hankkeen luonto- ja maankäytön perustilaselvitysten suunnitelma 2016, 4–5.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS

3.1 Työn tutkimusongelmat

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on joukko kysymyksiä, joihin haetaan vastauksia. Kysymykset hakevat selvityksiä Napapiiri-Jukolan kilpa-alueen äänimaisemaan, maankäyttöön sekä arkeologia ja kulttuurihistoriaan. Äänimaiseman selvittäminen tarkoittaa kilpailualueen nykyisen melutason sanallista kuvailua. Maankäytössä selvitetään kilpailualueen yksityistiestöä, kaavoitusta, matkailuntarjoajia, virkistyskäyttäjiä sekä kilpailualueen ja sen lähiympäristön muita rakenteita ja toimijoita. Selvityksen kohteena on myös kilpa-alueen mahdolliset arkeologisten ja kulttuurihistoriallisten kohteiden selvittäminen.

Tässä opinnäytetyössä ei suoriteta maastokäyntejä. Selvityksien tekemisessä hyödynnetään valmiita aineistoja. Aineistoa löytyy esimerkiksi museovirastolta, metsähallitukselta, Rovaniemen kaupungilta ja monilta Napapiiri-Jukolan kilpailualueella toimivilta tahoilta.

3.2 Työn tavoitteet ja merkitys

Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan tavoitteena on yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun kanssa kartoittaa kilpailualueella tiedossa olevat mahdolliset luontoarvoltaan tärkeät, herkät tai suojellut kohteet, kuten uhanalaiset eliölajit, elinympäristöt tai muut herkät ja vältettävät maankäyttö- ja luontokohteet. Selvitysten pohjalta Napapiiri-Jukolan järjestäjä voi suunnitella toimenpiteitä haitallisten vaikutuksien estämiseksi tai vähentämiseksi. Selvitykset ovat hyvin tärkeitä ratasuunnittelun kannalta. Selvityksistä raportoidaan tasaisin väliajoin Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokuntaa. Ohjausta hoidetaan sähköpostitse ja tasaisin väliajoin pidettävillä palavereilla. (Kotala 2017.)

Selvitykset ovat jaettu siten, että kolme metsätalousinsinööri-opiskelijaa suorittavat selvityksiä projektin muodossa ja, minä maanmittausinsinööri-opiskelijana suoritan selvityksiä opinnäytetyönä. Ympäristövaliokunta jakoi ennen oppilasyh-

teistyön alkamista metsätalouspuolen ja maanmittauspuolen vastuualueita selvitysten osalta ja niiden yksityiskohtaisempaa jakoa suoritettiin ensimmäisissä yhteisissä palaverissa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Napapiiri-Jukola-kilpailualueen nykyistä melutasoa, arkeologiaa ja kulttuurihistoriaa sekä maankäyttöä, johon sisältyy kaavoitustilanteen, alueen yksityisteiden, erilaisten toimijoiden ja rakenteiden selvittäminen. Selvityksistä luodaan kirjallinen raportti karttoineen opinnäytetyön muotoon. Opinnäytetyöllä on merkitystä Napapiiri-Jukolan kilpailualueen suunnittelulle ja tapahtuman valmistelulle. Maanmittausalalle tällä työllä lienee vähäinen merkitys.

Jukolan viesteistä on tehty aiempina vuosina monia opinnäytetöitä mutta en löytänyt ainoatakaan, joka olisi selvittänyt maankäyttöä. Näin ollen en voi suhteuttaa omaa työtäni vertailulla aiempiin selvityksiin.

4 MELUTASO

4.1 Nykyinen melutaso

Kilpailumaaston leikkaa Vennivaaran ja Mäntyvaaran tiet, joiden liikenne aiheuttaa melua. Melu ei ole jatkuvaa, sillä liikenne molemmilla teillä on vähäistä. Vennivaaran tie on suljettu yleiseltä liikenteeltä puomilla. Mäntyvaaran tiellä liikennettä on Vennivaaran tietä enemmän, varsinkin Mäntyvaaran raviradan lähetyvillä, sillä siellä toimii muutamia aktiivisesti toimivia yhdistyksiä. Arvioni mukaan kilpailumaaston halki Mäntyvaaran tietä kulkee korkeintaan muutamia kymmeniä autoa tunnissa. Kilpailumaaston ulkopuolella idässä on Kittiläntie, jonka melu kuulunee kilpailumaastoon saakka Olleronvaarassa, sillä siellä Kittiläntien ja kilpailumaaston etäisyys on pienimmillään vain joitain satoja metrejä. Kittiläntiestä on tehty vuonna 2007 meluselvitys Ylikylä-Vennivaaran kohdalta, jonka mukaan tiestä lähtevä melu on enimmillään 60–65 desibeliä ja 200 metrin päästä tiestä melu on alle 45 desibeliä (Meluselvitys Kittiläntie Ylikylä – Vennivaara 2007). Vuonna 2007 keskimääräinen vuorokausiliikenne Kittiläntiellä Ylikylä – Vennivaara kohdalla oli noin 4500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tien melutaso lienee kuitenkin vuonna 2020 vuoden 2007 tasoa korkeampi, sillä ennustearvion mukaan vuonna 2025 tien keskimääräinen vuorokausiliikenne Ylikylä – Vennivaara kohdalla olisi 9200 ajoneuvoa vuorokaudessa. (Meluselvitys, Ylikylä - Vennivaara, Rovaniemi 2008.)

Kilpailumaaston pohjoisosassa Olleronvaarassa sijaitsee Olleronvaarantie, jota kautta on pääsy muutamalla ajoradalle, joiden käytöstä syntyy melua. Näillä ajoradoilla suoritetaan ajoharjoituksia ja erilaisia huviajoja asiakkaille moottoriajoneuvoilla. Arctic Rally Center on teettänyt melumittausta omasta kalustosta ja sen mukaan Kittiläntien aiheuttama normaali liikennemelu on korkeampaa kuin heidän ohjelmistaan aiheutuva meluhaitta. Arctic Rally Center operoi Olleronvaarassa pääsääntöisesti päiväsaikaan ja tapahtumat ovat kestoltaan noin 1-3 tuntia. Radallaan he käyttävät yhtäaikaaisesti kahta autoa ja muutamia mönkijöitä. Ajoratoinaan he käyttävät talvella jäädytettäviä ajoratoja ja Autokoulu S. Nuutisen ajoharjoittelurataa. Autokoulu S. Nuutinen järjestää liukkaan kelin ajoharjoituksia

radalla aktiivisesti jopa seitsemänä päivänä viikossa. (Tulppo 2018; Nuutinen 2018.)

Mäntyvaarassa sijaitsee Rovaniemen Moottorikerhon moottoripyöräilyn ajoratoja. Heillä on aktiivisessa käytössä crossirata, cross-countrypata, MiniMX-rata, lasten MX-rata ja enduroalue. Radoilla järjestetään harjoituksia ja kilpailutoimintaa. Melutaso ratojen läheisyydessä niiden käytön aikana on suuri. Suomen moottoriliitto on teettänyt melupäästöarvioita enduro- ja motocrossharjoitustoiminnasta, jonka mukaan niistä aiheutuva melu ylittää parhaimmillaan 100 desibeliä. Testi toteutettiin yksittäisen ajoneuvon ohiajomittauksena 7-12 metrin etäisyydeltä ajolinjasta. Melun määrään vaikuttavat ajoradan profiili sekä pyörien nopeus, teho ja määrä. (Rovaniemen Moottorikerho 2018; Korhonen 2009; Korhonen & Kurikka-Oja 2014, 6.)

Mäntyvaaran raviradalla järjestetään ravikilpailuja ja talvisin rallikilpailuja. Rovaniemen Urheiluautoilijat järjestävää vuosittain talvella Arctic Lapland Rallyn, jonka yksi erikoiskoe ajetaan Mäntyvaaran raviradalla. Arctic Lapland Rallysta on vuonna 2013 tehty melutasomittaus, jonka mukaan keskimääräinen melutaso on ajoneuvoissa ollut 103 desibeliä. Tarkempaa tietoa kyseisestä melumittauksesta ei löytynyt. Rovaniemen Urheiluautoilijat on järjestänyt myös autourheilun rallisprin-osakilpailun Mäntyvaaran raviradalla maaliskuussa. Ravikilpailujen suurin melu lähtee kuulutuksista ja musiikista. Raviradalla järjestetään Kuninkuusravit heinäkuussa 2018. (Ympäristösuojelulain mukainen päätös Arctic Lapland Rally meluilmoituksesta 2015, 1–2.)

Lapin moottorikelkkailijat järjestävät vuosittain kevättalvella kaksipäiväisen Snowcross-moottorikelkkailu-osakilpailun. Tämän lisäksi Mäntyvaaran crossiradalla ja kilpailualueen sijaitsevalla kelkkareitillä ajetaan ympäri talven aktiivisesti moottorikelkalla. Suomen ympäristöministeriön vuonna 2007 teettämän melumittauksen mukaan nopeudella 30 km/h- 80 km/h moottorikelkan melun enimmäistasot tasaisella nopeudella ovat 63-76,5 desibeliä. Mittauksessa oli mukana kuusi eri kelkkamerkkiä. Mittaus suoritettiin 15,2 metrin etäisyydeltä ja 1,2 metrin korkeudelta. (Liikonen, Alanko, Jokinen, Niskanen & Virrankoski 2007, 24.)

4.2 Napapiiri-Jukolan aiheuttama melu

Pääosin Napapiiri-Jukolan kilpailumaasto on metsänpeittämää aluetta, jossa melutaso on lähes nollassa. Mäntyvaaran raviradan ympäristössä melutaso lienee kaikkein voimakkainta. Itse kilpailu voidaan käydä hiljaisessa metsässä alueen eri toimijoiden keskeyttäessä toimintansa kilpailun ajaksi. Napapiiri-Jukolan aiheuttama melu tulee olemaan suurinta Mäntyvaaran raviradalla, jota pidetään kilpailukeskuksena. Melun lähde on kilpailun aikana Mäntyvaaran kilpailukeskuksesta taukoamatta kuuluvaa kuulutusta tai musiikin soittoa. Viestikilpailu alkaa Venlojen viestillä lauantai-iltapäivällä ja jatkuu Jukolan viestillä läpi yön aina sunnuntaiaamuun saakka. Napapiiri-Jukolan aiheuttama melun suuruus ei liene muita Mäntyvaarassa järjestettäviä tapahtumia suurempaa. Poikkeavan siitä tekee jatkuva läpi yön kestävä melu.

5 MAANKÄYTTÖ

5.1 Kaavoitus

5.1.1 Voimassaolevat kaavat

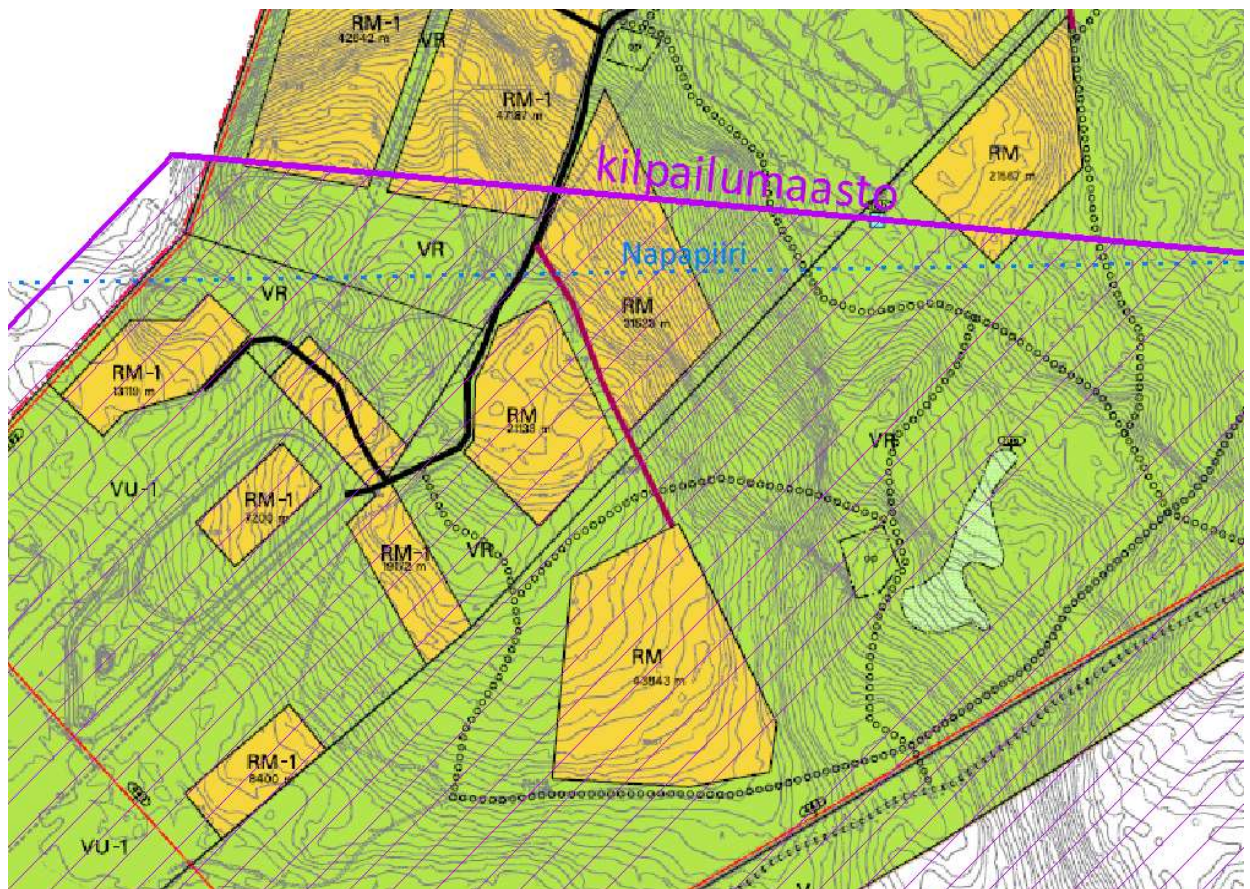
Maakuntakaavassa kilpailualue jakaantuu kolmeen eri alueeseen, jotka ovat pinta-alaltaan suunnilleen yhtä isot. Kilpailukeskus ja siitä noin kaksi kilometriä pohjoiseen ja ulottuva alue on merkitty virkistysalueeksi. Vennivaaran alue Vennivaarantien etelä- ja pohjoispuolelta on merkitty taajamatoiminnan alueeksi. Kilpailualueen pohjoisosa Olleronvaarassa on maakuntakaavaan merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Maa- ja metsätalousvaltainen alue ulottuu myös kilpailualueen länsiosaan. Maakuntakaava kilpailualueella on esitetty liitteessä 5. (Rovaniemen kaupunki 2018b.)

Napapiiri-Jukolan kilpailualue sijaitsee suurimmaksi osaksi yleiskaava-alueella. Yleiskaava erittelee maankäyttöä maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin. Ravi-rata eli kilpailukeskus on merkitty urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi ja ravidan takana oleva alue hevostallialueeksi. Kilpailukeskuksen välittömässä läheisyydessä on moottorirata, joka on yleiskaavaan merkitty moottorirata-alueeksi. Muut merkinnät yleiskaavan osalta kilpailualueelle ovat virkistysalue, maa- ja metsätalousvaltainen alue sekä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamispainetta. Toukokuussa 9.5.2018 voimassa oleva lainvoimainen yleiskaava kilpailualueella on esitetty liitteessä 4. (Rovaniemen kaupunki 2018b.)

Kilpailualueen itäosa Vennivaarassa sijaitsee osittain Vennivaaran asemakaava-alueella. Liitteeseen 3 on merkitty kyseinen kaava. Liitteessä on merkitty kaava-alueella sijaitseva rakentamaton alue, joka sijaitsee osittain kilpailualueella. Rakentamaton alue on asemakaavaan merkitty asuinalueeksi. (Rovaniemen kaupunki 2018b.)

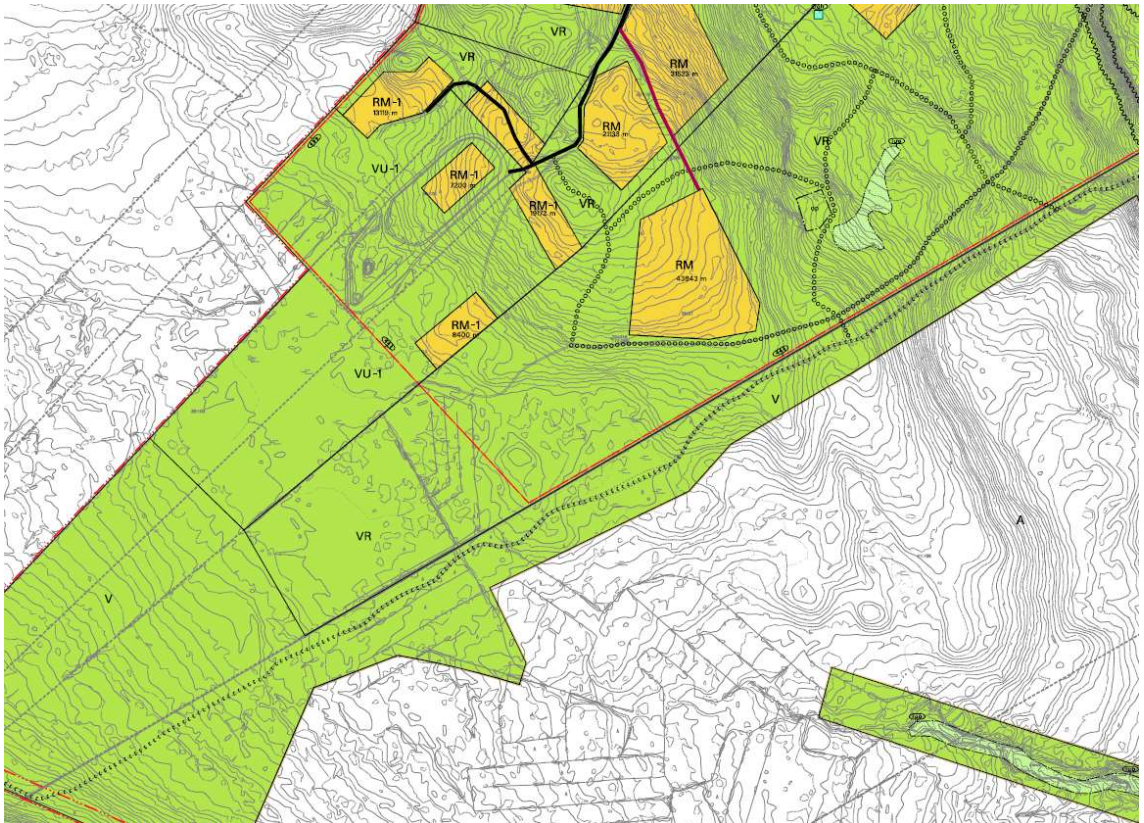
5.1.2 Nivankylä-Ylikylä uusi osayleiskaava

Kaavoituksen osalta merkittävin asia on kilpailualueen pohjoisosaan valmisteilla oleva osayleiskaava. Rovaniemen kaupunginhallitus hyväksyi 26.2.2018 Nivankylä-Ylikylä osayleiskaavaehdotuksen, johon on piirretty useita matkailurakentamisen- sekä urheilu- ja virkistyspalveluiden alueita Napapiiri-Jukolan kilpailualueen pohjoisosaan Olleronvaaraan. Kaavaehdotus on asetettu julkisesti nähtäville 6.3-4.4.2018 ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn kaavaehdotus tulee mahdollisesti kesäkuussa 2018. Kaavaehdotukseen voi tulla vielä muutoksia. Napapiiri-Jukolan kilpailualueelle piirretyt matkailurakentamisen alueet ovat esitetty kuviossa 2. Napapiiri-Jukolan ratasuunnittelussa tulee huomioida, että Olleronvaarassa voi olla rakennustyömaita kilpailun aikana ja että rakennustyömaat voivat käynnistyä vasta ratasuunnittelun jälkeen. Ratasuunnittelun aikana kannattaa olla yhteydessä tahoihin, jotka alueelle ovat rakentamassa. Ainakin Arctic Lifestyle Oy ja Arctic Rally Center toimivat Olleronvaarassa ja ovat laajentamassa toimintaansa. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

Kuvio 2. RM- ja RM-1-alueet Napapiiri-Jukolan kilpailualueella osayleiskaavaehdotuksessa (mukaillen Rovaniemen kaupunki 2018a)

Kuvio 3 (alla) on laajempi kartta kilpailualueetta koskevasta osayleiskaavaehdotuksesta ilman kilpailualueen rajoja. Huomion arvoista on se, että RM- ja RM-1-alueiden lisäksi VU-1- ja VR-alueelle voidaan rakentaa rakennuksia. V-alue ei mahdollista kilpailualueelle merkittäviä muutoksia ratasuunnittelun kannalta. Kuviossa 3 on esitetty kaikki kilpailualueella sijaitsevat VU-1- ja VR-alueet, jotka on piirretty osayleiskaavaehdotukseen.

Kuvio 3. Osayleiskaavaehdotus Olleronvaaran alueella (Rovaniemen kaupunki 2018a)

Kaavaehdotuksen kaavamerkinnot kuviossa 2 ja 3 tarkoittavat seuraavaa:

-RM: Matkailupalvelujen alue. Merkinillä on osoitettu matkailupalvelujen alueet. Uuden rakennuspaikan koko tulee olla vähintään 5000 m². Alueelle saa rakentaa käyttötarkoituksen mukaisia rakennuksia ja rakennelmia enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Rakennukset tulee sijoittaa maastonmukaisesti. Rinteeseen rakentamista koskevat erityiset määräykset: Alueen sisäiset tiet tulee rakentaa pääsääntöisesti rinteiden suuntaisesti. Rinteeseen sijoittuva rakentaminen tulee si-

joittaa niin, että rakennukset porrastuvat, jotta rinteiden metsäisyys säilyy. Rakentamisesta aiheutuva pengerten määrä tulee minimoida ja penkereet tulee maisemoida ympäristöön sopivalla tavalla. Rakennuslupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma/asemapiirros koko RM-alueen toteuttamisesta. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

RM-1: Matkailupalvelujen alue. Merkinällä on osoitettu matkailupalvelujen alueet. Uuden rakennuspaikan koko tulee olla vähintään 5000 m². Alueelle saa rakentaa käyttötarkoituksen mukaisia rakennuksia ja rakennelmia enintään 5 % rakennuspaikan pinta-alasta kuitenkin enintään 2000 m². Rakennukset tulee sijoittaa maastonmukaisesti. Rinteeseen rakentamista koskevat erityiset määräykset: Alueen sisäiset tie- ja katuverkot tulee rakentaa pääsääntöisesti rinteiden suuntaisesti. Rinteeseen sijoittuva rakentaminen tulee sijoittaa niin, että rakennukset porrastuvat, jotta rinteiden metsäisyys säilyy. Rakentamisesta aiheutuva pengerten määrä tulee minimoida ja penkereet tulee maisemoida ympäristöön sopivalla tavalla. Rakennuslupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma/asemapiirros koko RM-alueen toteuttamisesta. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

V: Virkistysalue. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

VU-1: Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Ajoharjoittelu- ja moottoriurheilun ohjelmapalvelualue. Alueelle saa sijoittaa ajoharjoittelu- ja moottoriurheilun ohjelmapalvelutoimintaa varten tarpeellisia rakenteita ja laitteita. Alueelle voidaan sijoittaa urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintaan sopivia palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

VR: Retkeily- ja virkistysalue. Alueen suunnittelussa on virkistys- ja luonnonarvojen säilyttämisen vuoksi erityisesti kiinnitettävä huomiota metsien käsittelyn periaatteisiin sekä polku- ja reittiverkoston sijoittumiseen. Alueelle saa rakentaa yleistä virkistystoimintaa sekä pienimuotoista leiriytymistoimintaa palvelevia yksittäisiä rakennuksia ja rakennelmia. Maisemaa muuttavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa. Ulkoilu- ja retkeilyalueella sijaitsevien metsälain 10 § mukaisten erityisten tärkeiden elinympäristöjen alueilla

ja lähiympäristöissä ei saa tehdä metsätaloustoimia, jotka heikentävät näiden suojeluarvoja. (Rovaniemen kaupunki 2018a.)

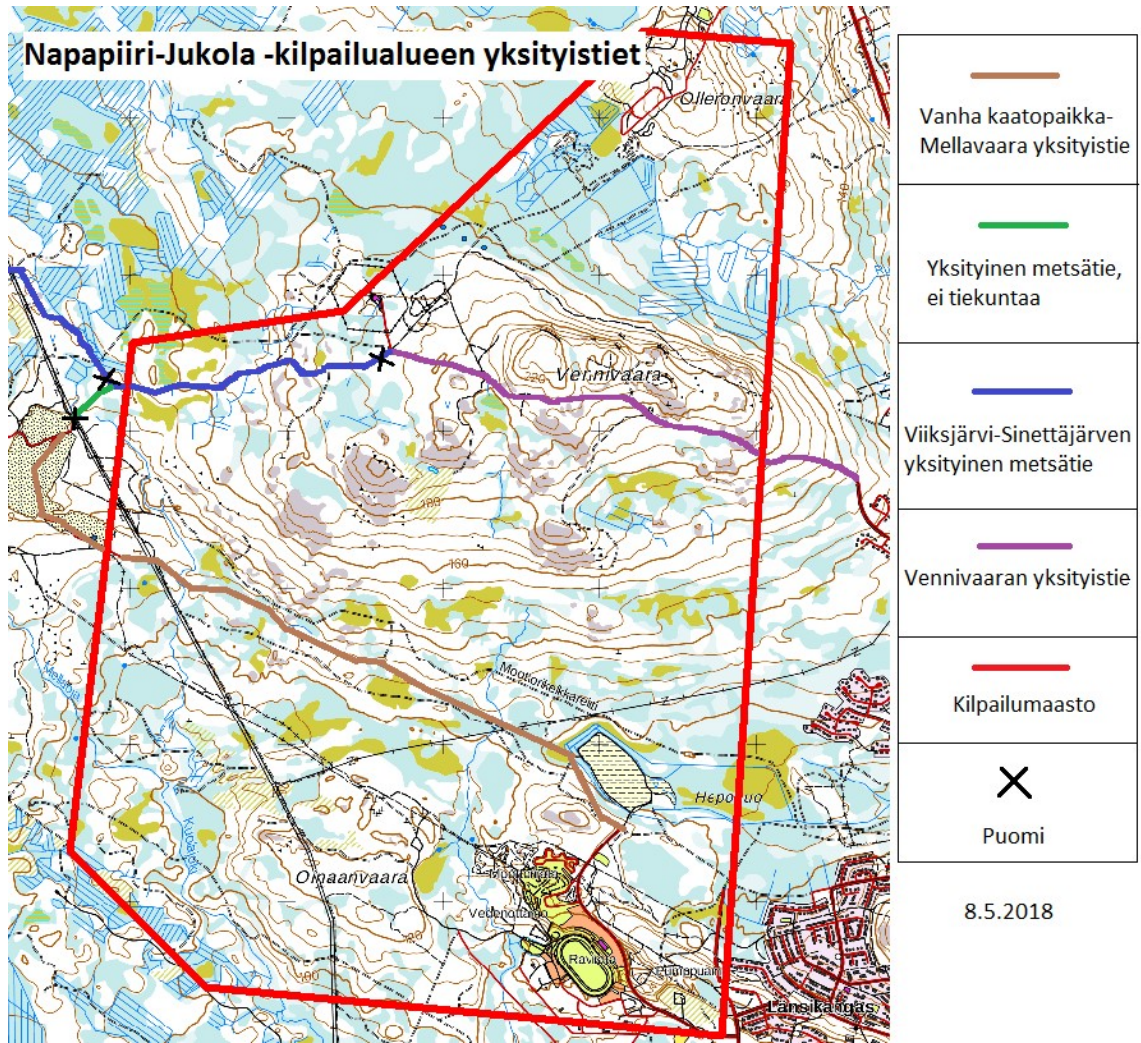
5.2 Yksityistiet

Kilpailumaaston eteläosassa kulkeva Mäntyvaarantie on yleinen tie vanhalle kaatopaikalle asti. Tietä käyttävät esimerkiksi erilaiset yhdistykset, joista on kerrottu listattu luvussa 4.2.4. Vanhalta kaatopaikalta saa alkuna yksityistie, joka jatkuu Mellavaaran soramontuille saakka. Tielle on käyttöoikeus Mellavaarassa toimivilla maansiirtoyrityksillä sekä useilla kiinteistöillä, joiden läpi tie kulkee. Tie on merkitty kuvioon 4 ruskealla värillä. (Keskinarkaus 2018.)

Pohjoisempana sijaitsee Vennivaarantie. Se on 3,9 kilometrin matkalta Digitan radio- ja tv-mastolta itään Vennivaaran yksityistien tiekunnan tietä, mutta sen käyttöä ei ole rajoitettu puomilla Vennivaarasta tultaessa. Kuviossa 4 kyseinen tie on piirretty violetilla värillä. Punaisella piirretty tie on Viiksjärvi-Sinettäjärven yksityinen metsätie, jonka käyttöä on rajattu puomein. Sen hoidosta vastaa Viiksjärvi-Sinettäjärven metsätien hoitokunta. Tie alkaa Digitan radio- ja tv-mastolta ja kääntyy ennen Mellavaaran soramonttuja Sinettäjärventieksi ja jatkuu useita kilometrejä kohti Sinettä. (Moilanen 2018.)

Vihreällä värillä kuviossa 4 on rajattu muutaman sadan metrin mittainen yksityistie Mellavaaran soramonttujen pohjoispuolella. Sillä ei ole tiekuntaa. Sen omistavat tien vieressä olevat maanomistajat ja käyttöoikeus siihen on Mellavaaran kahdella maansiirtoyrityksellä eli Napapiirin Kuljetuksella ja Lapin kuljetuksella. Myös Metsähallituksella on tieoikeus kyseiseen tiehen. (Vaara 2018.)

Napapiiri-Jukolan järjestäjien tulee olla yhteyksissä yksityisteiden edustajiin sopiakseen teiden käytöstä kilpailun järjestämisessä ja kilpailun aikana. Alustavia neuvotteluja onkin jo käyty. (Keskinarkaus 2018.)

Kuvio 4. Kilpailumaastoa koskevat yksityistiet ja puomit (mukaillen (c) Maanmittauslaitos 2018)

5.3 Maanomistus

Kilpailualue sijaitsee Rovaniemen kaupungin sekä yksityisten omistamilla mailla. Valtion maita kilpailualueella ei ole. Napapiiri-Jukolan järjestäjät ovat selvittäneet maanomistajien suhtautumista Jukolan järjestämiseen ja kaikki ovat antaneet yhtä poikkeusta lukuun ottamatta myönteisen kannan. Suunnistuskilpailujen järjestäminen ei perustu jokamiehenoikeuteen, joten maanomistajien myönteinen suhtautuminen Jukolaan on tärkeää. Rovaniemen kaupungin omistamat maa-alueet on esitetty liitteessä 2. Osa kaupungin maista on vuokrattu yrityksille tai yhdistyksille. (Maanomistajaselvitys 2014.)

5.4 Kilpailualueella sijaitsevat toiminnot

5.4.1 Autokoulut

Autokoulu S. Nuutisella on liukkaan ajon ajoharjoittelurata Olleronvaarassa Napapiiri-Jukolan kilpailualueella. Rataa käytetään aktiivisesti jopa seitsemänä päivänä viikossa. Autokoulu Jylhä käyttää liukkaan ajon ajoharjoitteluratana aluetta, joka sijaitsee Mäntyvaarassa raviradan katsomon ja Mäntyvaaran tien välissä. Radat on merkitty liitteeseen 1. (Nuutinen 2018.)

5.4.2 Hevosurheilu

Rovaniemen Ravirata on Rovaniemen hevosystävät ry:n kokonaan omistama yritys. Sen tehtävänä on järjestää raveja ja tarjota raviradan tiloja ja palveluja erilaisiin tapahtumiin. Heinäkuussa 2018 raviradalla järjestetään Kuninkuusravit. Raviradalla järjestetään myös rallikilpailuja Rovaniemen Urheiluautoilijoiden toimesta. Ravirata toimii Napapiiri-Jukolan kilpailukeskuksena eli siellä tapahtuvat viestikilpailun lähtö- ja maalitoiminnot. (Mäntyvaaran Ravirata Oy.)

5.4.3 Koiratoiminta

Rovaniemen Palveluskoirakerho ry järjestää runsaasti toimintaa Tassuvaaran koulutuskentällä, joka sijaitsee Napapiiri-Jukolan kilpailumaastossa Raviradan läheisyydessä. Lisäksi toimintaa on maastossa alueella Mäntyvaara-Mellavaara-Vennivaara. Toimintana palveluskoirakilpailuja, testejä ja koirankoulutukseen liittyviä kursseja. (Suomalainen 2018.)

SPL Rovaniemi harjoituttaa koiria Mäntyvaaran kentällä, joka on sen jäsenten vapaassa käytössä. Kenttä on aidattu alue ja sisäänkäynnin kohdalla on lukittu portti. Osa harjoituksista on ohjattuja ja osa itsenäisiä. SPL Rovaniemi järjestää myös kilpailutoimintaa kentällä ja se harjoituttaa koiria myös kentän ulkopuolella metsässä, jolloin koirat saattavat olla irti. Koirakenttien sijainti on esitetty liitteessä 1. (Savukoski 2018.)

5.4.4 Kaatopaikka- ja kompostointialue

Kilpailualueella sijaitsee vanha kaatopaikka, jonka täyttö on lopetettu 14.11.2005. Kaatopaikka-aluetta on vältettävä kilpailussa. Hevospalvelut Ky:n hevosen lannan kompostointialue sijaitsee vanhan kaatopaikan kupeessa. Myös sitä on syytä välttää kilpailussa. Molemmat alueet on esitetty liitteessä 1. (Pehkonen 2018; Oikarinen 2018.)

5.4.5 Maa-ainesten otto

Mellavaaran montulla toimivat maansiirtoyritykset Napapiirin Kuljetus Oy ja Lapin Kuljetus Oy. Molempien maansiirtoyrityksien osalta monttu on käytetty loppuun, eikä näköpiirissä ole kuljetuksia Mellavaaran alueelta lukuun ottamatta viimeisten murskekasojen pois ajoa. Vuoteen 2020 mennessä molemmat ovat siis todennäköisesti lopettaneet toimintansa Mellavaarassa. (Laiho 2018; Ryhänen 2018.)

Pissivaarassa toimivat maansiirtoyritykset Napapiirin Kuljetus Oy ja Maansiirtoliike Kemppe Oy. Napapiirin Kuljetus ei ole vielä aloittanut varsinaista toimintaansa alueella. Maansiirtoliike Kemppeellä on muutama kasaa mursketta Pissivaarassa mutta he uskovat saavansa ajettua ne pois vuoteen 2020 mennessä. (Kemppe 2018; Röytiö 2018.)

5.4.6 Matkailu- ja ohjelmapalvelut

Arctic Rally Center järjestää Olleronvaaran ajoradalla ajotapahtumia asiakkailleen. Heidän toimintansa keskittyy talviajalle ja kesäisin heillä on satunnaisesti muutamia asiakastilaisuuksia kuukaudessa. Heillä on Olleronvaarassa oma ravintola ja huoltohalli. Ajoratana he käyttävät Autokoulu S. nuutisen ajorataa ja omaa vuokra-aluettaan, jolle he jäädyttävät ajoratoja talvella. Ajoradat sijaitsevat Autokoulun ajoradan ympärillä. Arctic Rally Center on laajentamassa toimintaansa Olleronvaarassa. (Tulppo 2018.)

Arctic Lifestyle Oy on vuokrannut maa-alueen Olleronvaarasta, joka on lähes kokonaan Napapiiri-Jukolan kilpailualueen ulkopuolella mutta aivan sen välittömässä läheisyydessä. Arctic Lifestyle Oy järjestää Olleronvaarassa ohjelmapalveluita asiakkailleen. Alueelle on tulossa ainakin majoitusrakennuksia, ravintola, saunatilat ja kelkkasafarien tukitilat. (Torvinen 2018.)

Lapin Safareilla on käytössään Pikku Mellalammen laavu, joka ei sijaitse Napapiiri-Jukolan kilpailualueella mutta heidän toimintansa ulottuu muutoin kilpailualueelle. Toiminta keskittyy pelkästään talvelle. Lapin Safarit ovat mielellään mukana auttamassa Jukolan järjestelyssä, jos tarvetta on. (Seurujärvi 2018.)

5.4.7 Metsästys

Metsästysseura Ala-Ounasjoen Erästäjien toiminta-alue ulottuu Napapiiri-Jukolan kilpailualueelle. Heidän mukaansa kilpailualueella ei ole riistan kannalta mitään, mikä rajoittaisi reittisuunnittelua. Ala-Ounasjoen Erästäjiltä on mahdollista vuokrata majoitustilaa Napapiiri-Jukolaa varten. (Kirkkomäki, Kuusela, Tolonen 2018, 11.)

5.4.8 Moottoriurheilu

Mäntyvaarassa toimii moottoriurheiluseura Rovaniemen Moottorikerho, jonka toiminta painottuu motocross- ja enduroharrastukseen. Pohjoisempana sijaitsevalla alueella on crossirata, cross-country rata, miniMX-rata, lasten MX-rata ja laajempi musta alue raviradasta etelään on enduroajorata. (Rovaniemen Moottorikerho 2018.)

Rovaniemen Urheiluautoilijat on autourheiluun keskittynyt yhdistys, jonka lajeina ovat jokamiesluokka, karting, ralli ja rallisprint. Sillä on Mäntyvaarassa karting-rata. Rovaniemen urheiluautoilijat järjestävät Mäntyvaaran raviradalla autourheilun rallisprint-kilpailuja ja talvisin Arctic Lapland Rallyn. (Rovaniemen Urheiluautoilijat 2018.)

Rovaniemen Lennokkiseuralla on epävirallinen rata Napapiiri-Jukolan kilpailumaaston ulkopuolella Mellavaarassa. Virallinen rata mahdollisesti tulossa raviradan viereen. Rovaniemen lennokkiseura järjestää toimintaa radio-ohjauksella liikkuvien laitteiden harrastajille. Laitteita ovat esimerkiksi RC-autot tai RC-helikopterit. (Rovaniemen Lennokkiseura 2018.)

5.4.9 Paintball

Speedball Games ky järjestää Vennivaarassa paintball-pelejä. Paintball on peli, jossa soditaan värikuula-aseilla leikkimielisesti. Vennivaaran kenttä sijaitsee Vennivaarantien varressa noin 600 metriä Vennivaaran mastolta itään. Speedball Games Ky:llä on sesonkiaika Napapiiri-Jukolan ajankohtana. Lisäksi Rovaniemen Paintball Club ry järjestää Paintball-pelejä Speedball Gamesin kentällä Vennivaarassa. Paintballin peluuseen tarkoitettu alueen sijainti on esitetty liitteessä 1. (Speedball Games ry; Sintonen 2018.)

5.4.10 Poronhoito

Napapiiri-Jukolan kilpailualue sijaitsee Palojärven paliskunnan poronhoitoalueella. Paliskunnan mukaan Napapiiri-Jukola ei aiheuta merkittävää haittaa poronhoidolle. Vasojen merkintätyötä ei hoideta Napapiiri-Jukolan alueella, mutta kilpailualueella sijaitsevien poroaitojen yli kulkeminen ei ole toivottavaa. Poroaidat sijaitsevat Vennivaarassa Digitan radio- ja tv-maston itäpuolella. (Kirkkomäki, Kuusela, Tolonen 2018, 9.)

5.4.11 Radio- ja tv-masto

Napapiiri-Jukolan kilpailualueella Vennivaarantien varressa sijaitsee Digitan radio- ja TV-masto. Digitan mukaan heillä on aina oltava pääsy mastolleen mahdollisten huoltotöiden takia. Napapiiri-Jukolan kilpailun aikana kilpailumaaston tiestön liikenteen tulisi olla pysäytettynä. Asian järjestämisestä kannattaa sopia ikävän yhteensattuman välttämiseksi. Maston sijainti on esitetty liitteessä 1. (Kelaara 2018.)

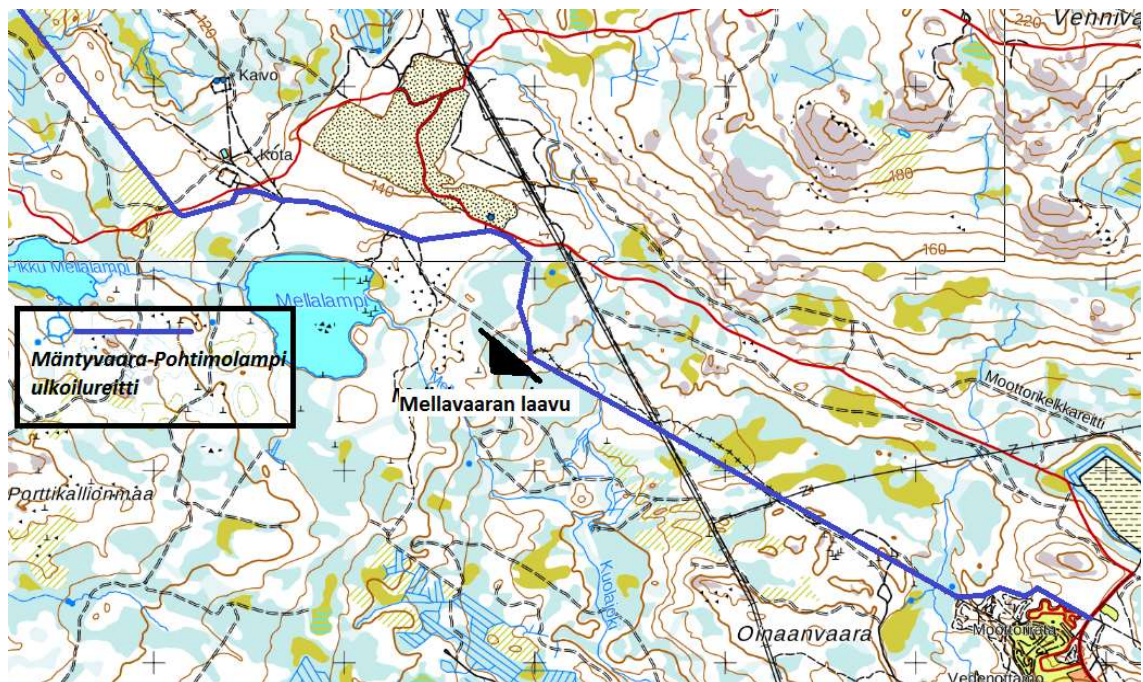
5.4.12 Vedenottamot

Napapiirin Vedellä on kaksi vedenottamoa kilpailualueella Mäntyvaaran raviradan lähetyvillä, joihin heillä on aktiivista käyntiä. Vedenottoaikkojen sijainti on esitetty liitteessä 1. (Virta 2018.)

5.5 Yleinen virkistyskäyttö

Napapiiri-Jukola-kilpailualueella harrastetaan paljon kesäaikaan ulkoilua, marjastusta, lenkkeilyä ja maastopyöräilyä. Kilpailumaaston halki kulkee Rovaniemen kaupungin ylläpitämä Mäntyvaara-Pohtimolammen ulkoilureitti, jota on soiden kohdalla paranneltu pitkospuilla. Mellavaaran laavu sisältää hirsirakenteisen laavun, tulipaikan, puuliiterin ja jäteastian. Laavun ja ulkoilureitin sijainti kuviossa 5 alla. (Mäntyvaara – Pohtimolampi ulkoilureitti.)

Talvella yleinen virkistyskäyttö kohdistuu lähinnä moottorikelkkailuun ja hiihtämiseen. Hiihtolatu kulkee ulkoilureitillä tai sen läheisyydessä.

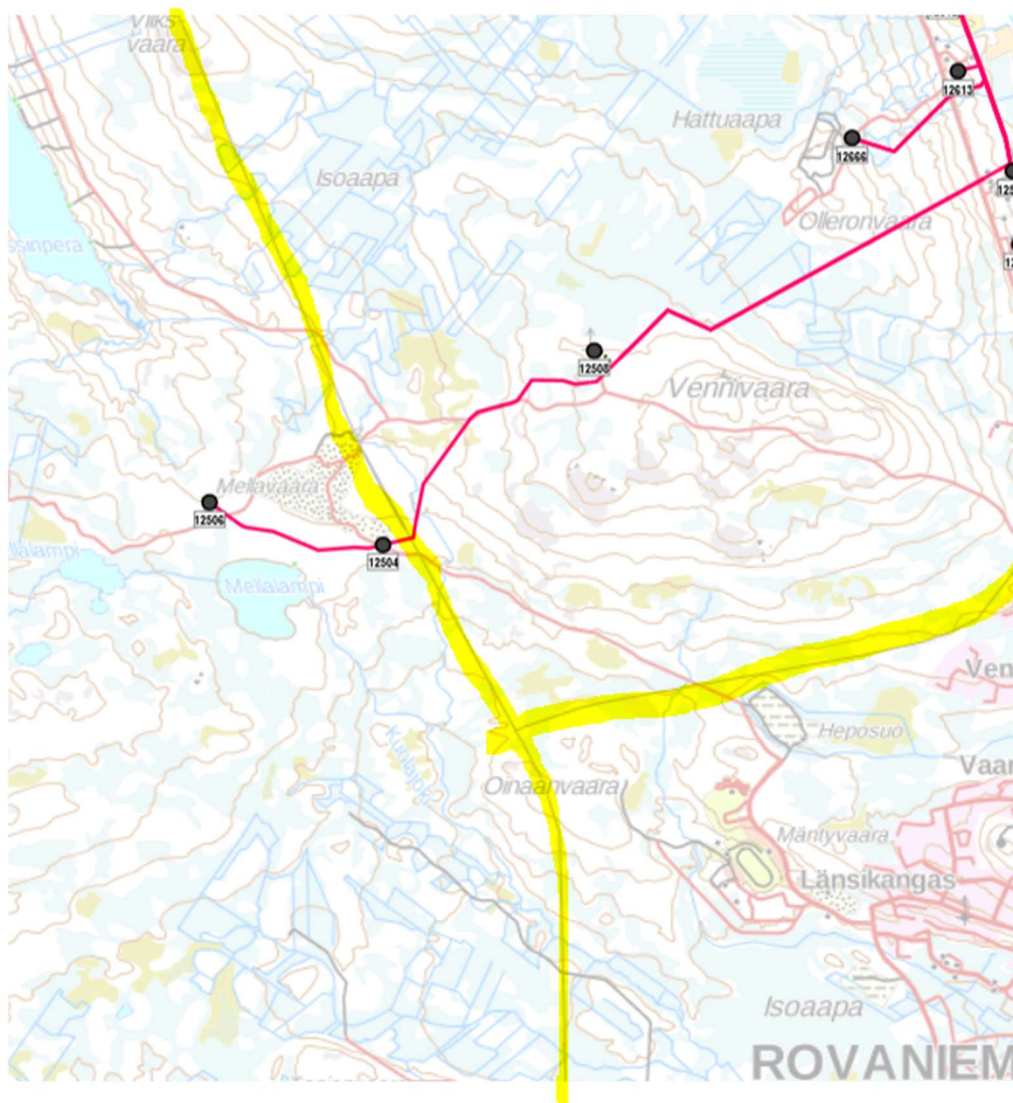

Kuvio 5. Mäntyvaara-Pohtimolammen ulkoilureitti ja Mellavaaran laavu Napapiiri-Jukolan alueella (mukaillen (c) Maanmittauslaitos 2018; Mäntyvaara – Pohtimolampi ulkoilureitti)

5.6 Voimalinjat

Napapiiri-Jukolan kilpailualueella on kahden eri yrityksen sähkölinjat, jotka ovat esitelty edellä kuviossa 9. Fingrid Oyj:n kantaverkko halkaisee kilpailualueen 220 kilovatin ja 110 kilovatin voimajohdoilla. Napapiiri-Jukolan alueella Fingridin 220:n ja 110:n kilovatin voimajohdot on piirretty kuvioon 9 keltaisella värillä. Fingridin Etelä-pohjoinen suunnassa kulkevan johtoaukean leveys on noin 40-50 metriä ja siitä erkaantuvan länsi-itä suunnassa kulkevan johtoaukean leveys on noin 20 metriä. Fingrid on luvannut antaa lausunnon Napapiiri-Jukolaa varten, mutta en saanut sitä vielä opinnäytetyön kirjoittamisen aikana. Välitän sen Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnalle heti sen saatua. Kuvioon 9 on merkitty punaisella Rovakaira Oy:n 20 kilovatin jakeluverkko. Sen varressa olevat mustat pisteet ovat 20 tai 0,4 kilovatin pylväsmuuntamoita. Rovakairalla ei ole tiedossa tulevia saneerauksia verkoilleen Napapiiri-Jukolan alueella. Yleisesti kesäisin voimalinjoja voidaan tarkastella, kunnostella ja uudistaa sekä johtoaukeauita raivata. (Fingrid karttapalvelu 2018; Naapurina voimajohto 2016, 7; Haaranen 2018.)

Ukonilmalla voimajohtojen aivan välittömässä läheisyydessä ei ole syytä olla, sillä voimajohtopylväät houkuttelevat itseensä lähialueen salamat. Sähkölinjojen alla kompassi ei välttämättä toimi oikein. (Naapurina voimajohto 2016, 15.)

Kuvio 6. Napapiiri-Jukolan kilpailualueella sijaitsevat sähköverkot (Haara-
nen 2018)

6 ARKEOLOGIA JA KULTTUURIHISTORIA

6.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Museovirasto vastaa kulttuuriympäristökohteiden inventoinnista ja tiedon ylläpitämisestä. Kilpailualueella mahdollisesti sijaitsevia merkittävien kulttuuriympäristökohteiden selvittämiseksi käytän lähteenä RKY:tä. RKY on maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden inventointi valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta ja se on otettu käyttöön 1.1.2010. Rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvat esimerkiksi historialliset rakennukset, varhaisen teollisuuden ja liikenteen miljööt, puutarhakulttuurin muovaamat maisemat ja muinaisjäännökset. (Ympäristöministeriö 2013; Museovirasto 2009b.)

RKY:n karttapalvelun mukaan Napapiiri-Jukolan kilpailualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita. (Museovirasto 2009b.)

6.2 Muut historiallisesti merkittävät kohteet

Museoviraston ylläpitämän rekisterin mukaan Napapiiri-Jukolan kilpailualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen lisäksi mitään muitakaan historiallisesti merkittäviä kohteita. Museoviraston karta.museoverkko.fi palveluun on merkitty yksityiskohtaisesti sijaintitiedot muinaisjäännös-, ja rakennusperintö- ja maailmanperintökohteista. (Museovirasto 2017a.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Huomioitavat toimijat

Selvityksessä tuli ilmi monia yhdistyksiä ja yrityksiä, joilla on toimintaa Napapiiri-Jukola -kilpailualueella. Heidän käyttämiensä alueiden käytöstä Napapiiri-Jukolassa tulee sopia hyvissä ajoin etukäteen. Kilpailualueella tai sen välittömässä läheisyydessä toimivat yhdistykset ovat Ala-Ounasjoen Erästäjät ry, Palojärven Paliskunta, Rovaniemen Hevosystävät ry, Rovaniemen Lennokkiseura ry, Rovaniemen Moottorikerho ry, Rovaniemen Palveluskoirakerho ry, Rovaniemen Paintball Club ry, Rovaniemen Urheiluautoilijat ry, Saksanpaimenkoiraliitto Rovaniemi ry, Kilpailualueella toimivat yritykset ovat Arctic Lifestyle Oy, Arctic Rally Center Oy, Autokoulu S. Nuutinen, Digita Oy, Fingrid Oyj, Hevospalvelut Ky, Lapin Kuljetus Oy, Napapiirin Energia ja vesi Oy, Napapiirin Kuljetus Oy, Rovakaira Oy, Rovaniemen Ravirata Oy ja Speedball Games Ky. Kilpailualueen välittömässä läheisyydessä toimivat yritykset Lapin Kuljetus Oy, Lapin Safarit Oy, Maansiirtoliike Kemppe Oy ja Napapiirin Kuljetus Oy.

7.2 Tärkeimmät huomioitavat toimijat

Hyvissä ajoin yhteyksissä tulee olla Arctic Lifesetyle Oy:n ja Arctic Rally Center Oy:n edustajien kanssa, sillä he ovat investoimassa Olleronvaaraan laajentaakseen toimintaansa. Digitan kanssa tulee olla yhteydenpidossa hyvissä ajoin etukäteen, sillä heillä on radio- ja tv-masto Vennivaarassa, johon heillä tulee olla pääsy myös kilpailun aikana. Kilpailualueen yksityisteiden käytöstä tulee sopia hyvissä ajoin yksityisteiden edustajien kanssa. Kaikilla kilpailualueella sijaitsevilla tiekunnilla ei ole omaa tiekuntaa.

7.3 Vältettävät alueet

Selvityksessä tuli ilmi muutamia alueita, joita tulisi välttää kilpailussa. Ne ovat Hevosen lannan kompostointialue Mäntyvaarassa, radio- ja tv-masto Vennivaarassa, poron erotusaita Vennivaarassa, vanha kaatopaikka Mäntyvaarassa ja vedenottoaikat Mäntyvaarassa. Kilpailualueella on toimijoita, joiden alue sinällään sopii suunnistuskäyttöön mutta jotka ovat erityispiirteiltään sellaisia, että niiden käytöstä on sovittava. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi koirakentät ja ajorata-alueet. Koirakentät ovat esimerkiksi aidattuja alueita.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön selvityksissä ei tullut ilmi mitään sellaista, mikä vaikeuttaisi merkittäväällä tavalla Jukolan viestisuunnistuskilpailun järjestämistä Mäntyvaaran, Vennivaaran ja Olleronvaaran maastoon. Napapiiri-Jukolan kannalta löytyi kuitenkin merkittäviä asioista, joista ehkä merkittävin on Nivankylä-Ylikylä-osayleiskaava, joka ulottuu Olleronvaaraan ja siis myös Napapiiri-Jukolan kilpailualueen pohjoisosaan. Yleiskaavaan on piirretty useita matkailurakentamisen alueita, joka mahdollistaa alueelle uusien rakennuksien ja rakennelmien rakentamisen. Tämä muuttanee Olleronvaaran alueita siitä, minkälainen se oli, kun kilpailualueen sijainti suunniteltiin. Tämän opinnäytetyön viimeistelyvaiheessa kyseinen osayleiskaavaa ei ole vielä hyväksytty kaupunginvaltuustossa. Kaupunginvaltuuston käsittelemään kaava on tulossa mahdollisesti kesäkuussa 2018. Valmis oikeusvaikutteinen kaava tulee nähtäville Rovaniemen kaupungin verkkosivuille. Olleronvaaran matkailuyrittäjiin kannattaa olla yhteyksissä ratasuunnittelun yhteydessä, jotta tulevien rakennuksien ja rakennelmien sijainti ei tule yllätyksenä.

Napapiiri-Jukolan kilpailualueella on monia toimijoita. Kaikki tietooni tulleet toimijat on listattu ylös. Täysin varmuudella ei voi sanoa, että kaikki olisi listattu tähän opinnäytetyöhön, sillä alueella saattaa toimia esimerkiksi epävirallisia yhdistyksiä, joiden toiminnasta en ole saanut tietoa. Joillakin toimijoilla voi olla tarvetta päästä Napapiiri-Jukolan kilpailualueelle jopa itse kilpailutapahtuman aikana kuten Digitalla. Tällaisiin tapauksiin kannattaa varautua hyvin. Ounasvaaran Hiihtoseura on selvittänyt maanomistajien suhtautumista Napapiiri-Jukolaa kohtaan ja yhtä maanomistajaa lukuun ottamatta, kaikki ovat suhtautuneet myönteisesti. Suunnistuskilpailut eivät perustu jokamiehenoikeuteen, joten maanomistajien myönteinen suhtautuminen on tärkeää. Kilpailualueelta ei löytynyt arkeologisesti tai kulttuurihistoriallisesti tärkeitä kohteita.

Tämä opinnäytetyö on kirjoitettu aikavälillä syys-toukokuu 2018 ja Napapiiri-Jukola käydään 13-14.6.2020. Kahdessa vuodessa ehtii tapahtua vielä paljon sellaista, mitä ei tässä maankäytön perustilaselvityksessä tai metsätalousopiskelijoiden laatimassa luonnon perustilaselvityksessä käy ilmi. Hyvällä yhteistyöllä kilpailu-

alueen eri toimijoiden kanssa yllättäviltä yllätyksiltä välttyttäneen. Molemmat selvitykset antavat kuitenkin hyvää tietoa ratasuunnittelun ja kilpailutapahtuman suunnittelulle.

Tässä opinnäytetyössä haastavinta oli tiedon kerääminen. Aina en tiennyt keltä lähtisin kysymään selvitettävästä asiasta. Noin puolentoista kuukauden välein pidetyt palaverit Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan kanssa antoivat hyvät askelmerkit eteenpäin. Lähetin lukuisia sähköposteja tahoille, joilla uskoin olevan tarvitsemaani tietoa. Sain kiitettävästi vastauksia. Muutama Napapiiri-Jukolan alueella toimivaan tahoon en saanut muutamista yrityksistä huolimatta yhteyttä, mutta sillä ei lopulta ole suurta merkitystä, sillä sain tietoa muuta kautta. Suurin osa yhteydenpidosta tapahtui sähköpostin kautta ja muutamat puhelimen välityksellä. Uskon kaikkien tahojen antaneen vilpittömästi oikeaa ja ajan tasalla olevaa tietoa. Kaikki toimijat, joiden kanssa olin yhteyksissä, on yhteystietoineen toimitettu erillisenä listana Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnalle.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen projekti. Jukolan viesteistä on tehty ennenkin opinnäytetöitä, mutta käsittääkseni ei varsinaisesti kilpailualueen maankäytöstä. Opinnäytetyötä oli mielekästä tehdä tietäessä, että siitä on hyötyä Napapiiri-Jukolan järjestämisessä. Yritin tehdä parhaani, että hyöty olisi mahdollisimman suuri.

LÄHTEET

Anttila, M. & Keskinarkaus, J. Jukolan viesti järjestetään Rovaniemellä vuonna 2020! Viitattu 14.3.2018 <http://oh.fi/suunnistus/jukola-2020/jukolan-vesti-2020/>.

Fingrid karttapalvelu 2018. Fingrid. Viitattu 23.4.2018 <https://fingrid.navigi.com/platform/?tab=feedback>.

Haaranen, M. 2018. Napapiiri-Jukola 2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 24.4.2018. Tulostettu 25.4.2018.

Joensuu-Jukola tehdään yhdessä talkoovoimin 2017. Kalevan Rasti. Viitattu 9.11.2017 <http://www.jukola.com/2017/talkoolaiset/>.

Jukola-hakemus 2014. Ounasvaaran hiihtoseura.

Jukola 2020 -hankkeen luonto- ja maankäytön perustilaselvityksen suunnitelma 2016. Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunta.

Jukola 2020 tapahtuman nimeksi Napapiiri-Jukola 2016. Ounasvaaran hiihtoseura. Viitattu 14.3.2018 <http://oh.fi/suunnistus/jukola-2020/jukola-2020-tapahtuman-nimeksi-napapiiri-jukola/>.

Kelahaara, R. 2018. Mäntyvaaran masto Rovaniemellä Napapiiri-Jukolan alueella. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 3.4.2018. Tulostettu 9.4.2018.

Kemppe, K. 2018. Pissivaaran soraonttu. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 19.3.2018. Tulostettu 12.4.2018.

Keskinarkaus, J. 2018. Ympäristöselvitykset. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 3.5.2018. Tulostettu 8.5.2018.

Kirkkomäki, S., Kuusela, L. & Tolonen, R. 2018. Napapiiri Jukola 2020 luonnon perustilaselvitys. Lapin ammattikorkeakoulu.

Korhonen, J. 2009. Enduron harjoittelulenkien melupäästötasoja. Suomen Moottoriliitto.

Korhonen, J. & Kurikka-Oja, J. 2014. Motocrosspyörien melupäästömittaukset. Suomen Moottoriliitto 2014: 6.

Kotala, M. 2017. Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan puheenjohtaja. Oppilasyhteistyön palaveri. 15.9.2017.

Laiho, J. 2018. Napapiiri-Jukola 2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 12.4.2018. Tulostettu 12.4.2018.

Lapin liitto 2018. Rovaniemen maakuntakaava. Maakuntakaavakartta.

Maanomistajaselvitys 2014. Maanomistajien suhtautuminen Jukolan järjestämiseen. Ounasvaaran Hiihtoseura.

Liikonen, L., Alanko, M., Jokinen, S., Niskanen, I. & Virrankoski, L. 2007. Moottorikelkkojen melu. Suomen ympäristöministeriö.

Meluselvitys Kittiläntie Ylikylä – Vennivaara 2007. Ramboll. Viitattu 15.3.2018 <http://bot.fi/2jil>.

Meluselvitys, Ylikylä - Vennivaara, Rovaniemi 2008. Ramboll. Viitattu 15.3.2018 <http://docplayer.fi/27516096-Meluselvitys-yliky-la-vennivaara-rovaniemi.html>.

Museovirasto 2017a. Kulttuuriperintörekisteri. Viitattu 1.11.2017 <https://muinaismuistot.info/>.

–2009b. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Viitattu 1.11.2017. http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx.

Mäntyvaara – Pohtimolampi ulkoilureitti. Etiäinen. Rovaniemen luonto- ja virkistyskohteiden internetpalvelu. Viitattu 12.4.2018 <http://bot.fi/2mcc>.

Mäntyvaaran Ravirata Oy. Tietoja raviradasta. Viitattu 26.4.2018 <https://lapinravivit.fi/mantyvaaran-ravirata/tietoja/rovaniemen-ravirata-oy>.

Naapurina voimajohto 2016. Fingrid. Viitattu 23.4.2018 https://www.fingrid.fi/globalassets/dokumentit/fi/julkaisut/naapurina_voimajohto_6-2016.pdf.

Nuutinen, T. 2018. Autokoulu S. Nuutinen. Yrittäjän kanssa keskustelu. 12.4.2018.

Oikarinen, T. 2018. Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan jäsenen kanssa keskustelu 3.5.2018.

Pehkonen, S. 2018. Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnan jäsenen kanssa keskustelu 3.5.2018.

Rovaniemen Lennokkiseura 2018. Facebook-keskustelu 6.3.2018.

Rovaniemen kaupunki 2018a. Nivankylä-Ylikylä osayleiskaavaehdotus. Viitattu 12.3.2018 <http://rovaniemi.cloudnc.fi/download/noname/%7B2780f6bc-9a0a-4535-898b-2eb12e1e7042%7D/243018>.

– 2018b. Maanmittauslaitoksen maastotietokanta 2018. Viitattu 25.1.2018 <https://kartta.rovaniemi.fi/ims/>.

Rovaniemen Moottorikerho 2018. Rovaniemen Moottorikerhon radat. Viitattu 25.4.2018 <http://www.romk.fi/wp/kartta/>.

Ryhänen, A. 2018. Mellavaaran soraomonttu. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 19.3.2018. Tulostettu 12.4.2018.

Röytiö, K. 2018. Pissivaaran soraomonttu. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 28.3.2018. Tulostettu 12.4.2018.

Savukoski, A. 2018. Napapiiri-Jukola 2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 3.4.2018 Tulostettu 9.4.2018.

Seurujärvi, M. 2018. Napapiiri-Jukola 2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 13.4.2018. Tulostettu 13.4.2018.

Sintonen, S. 2018. Jukola-2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 14.3.2018. Tulostettu 21.3.2018.

Speedball Games ry. Pelien järjestäminen. Viitattu 20.3.2018 <http://www.speedballgames.com/fi/palvelut>.

Suomalainen, E. 2018. Jukola 2020- hanke. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 15.1.2018. Tulostettu 21.3.2018.

Torvinen, O. 2017. Olleronvaarasta rakentuu uusi lomaosoite matkailijoille – Savottahenkistä majoitusta, kelkkasafareita, autoratoja. Lapin Kansa. Viitattu 26.4.2018 <http://bot.fi/2mzn>.

Tulppo, M. 2018. Napapiiri-Jukola 2020 selvityksiä. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi. 19.3.2018 Tulostettu 9.4.2018.

Vaara, I. 2018. Napapiiri-Jukola 2020 maankäyttö. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 19.3.2018. Tulostettu 27.4.2018.

Virta, J. 2018. Napapiiri-Jukola 2020. Sähköposti aleksi.sivula@edu.lapinamk.fi 10.4.2018. Tulostettu 11.4.2018.

Yleistä Jukolan viestistä. Kaukometsäläiset. Viitattu 5.11.2017 <http://www.jukola.com/tietoja-tapahtumasta/>.

Ympäristöministeriö 2013. Maisemat. Viitattu 1.11.2017 <http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Maisemat>.

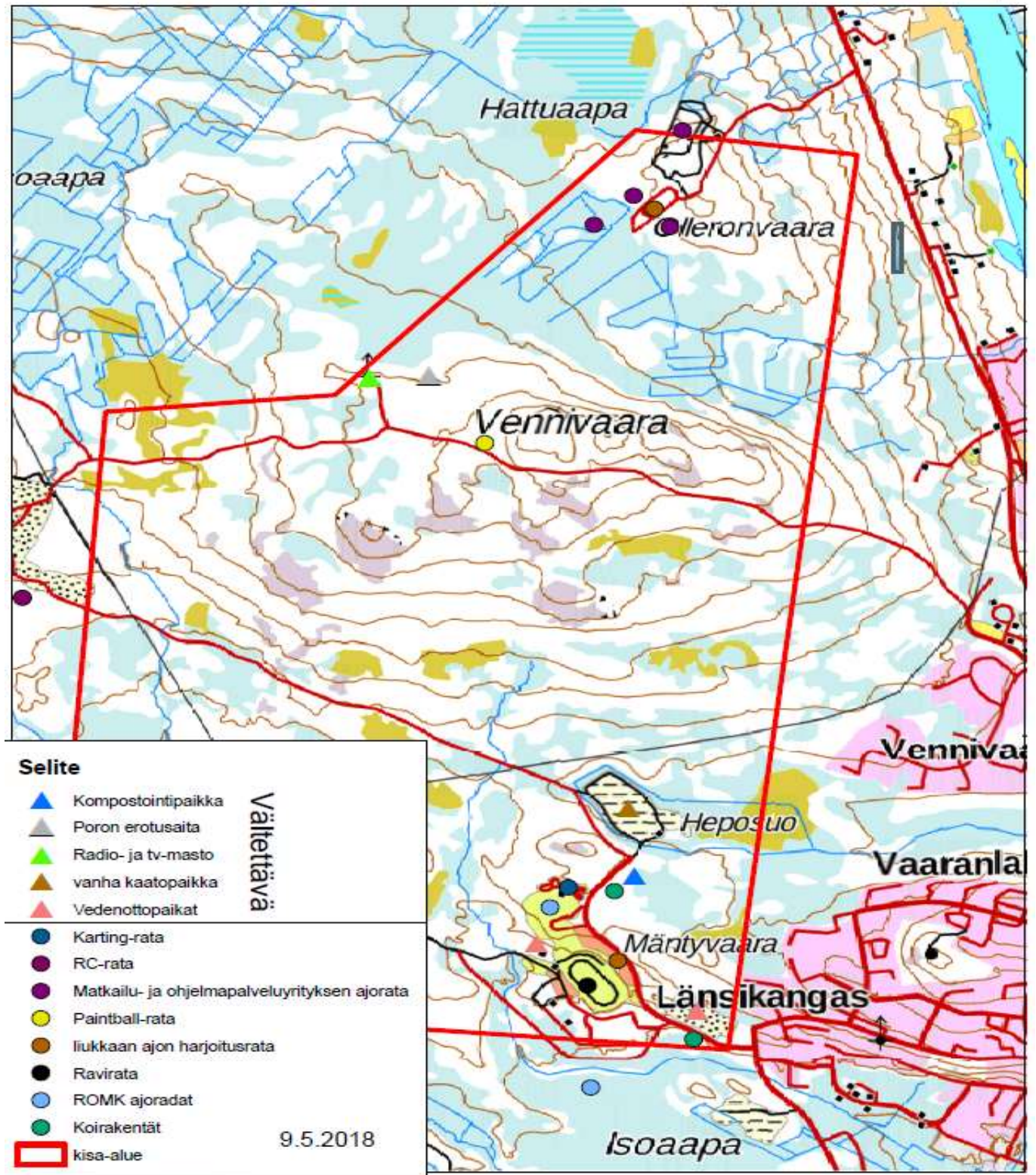
Ympäristösuojelulain mukainen päätös Arctic Lapland Rally meluilmoituksesta 2015. Lapin Elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus. Viitattu 26.4.2018 <http://bot.fi/2mze>.

(c) Maanmittauslaitos 2018. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. Viitattu 14.3.2018 <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>.

LIITTEET

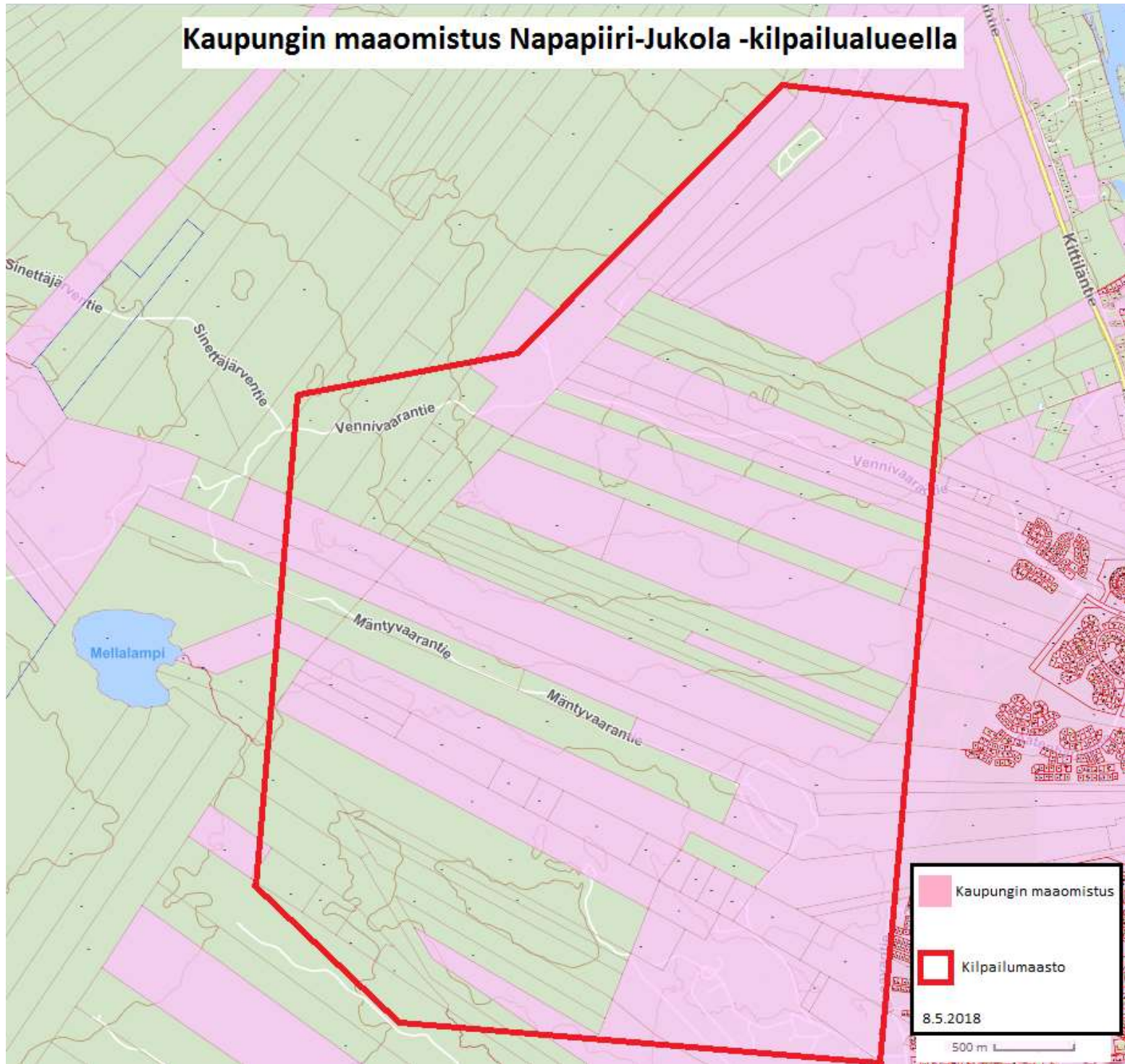
- Liite 1. Napapiiri-Jukola-kilpailualueen maankäyttöä
- Liite 2. Kaupungin maaomistus Napapiiri-Jukola-kilpailualueella
- Liite 3. Asemakaava-alueet Napapiiri-Jukola-kilpailualueella
- Liite 4. Napapiiri-Jukola-kilpailualueen lainvoimainen yleiskaava
- Liite 5. Maakuntakaava Napapiiri-Jukola-kilpailualueella

Napapiiri-Jukola -kilpailualueen maankäyttöä

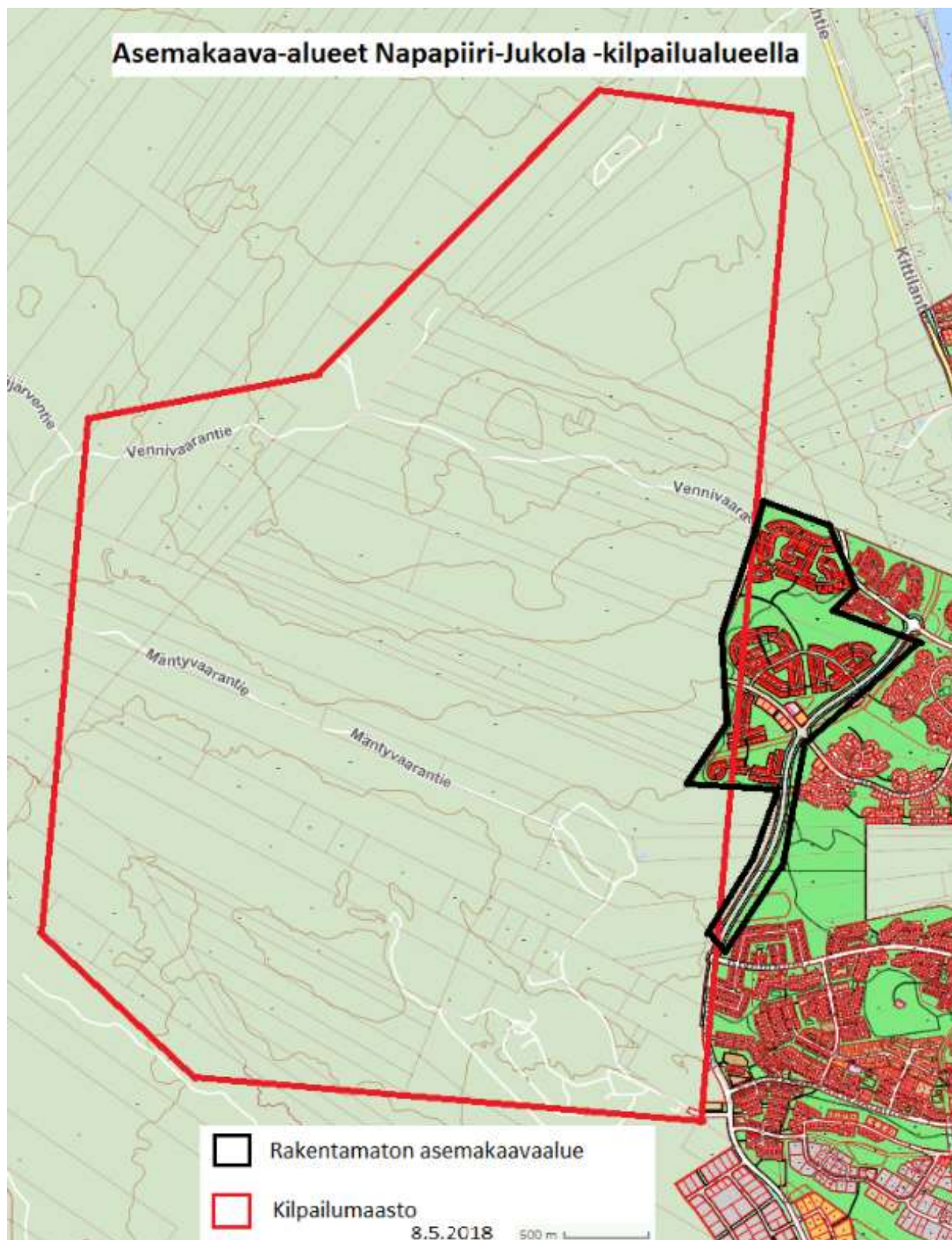

(mukaillen (c) Maanmittauslaitos 2018)

Kaupungin maaomistus Napapiiri-Jukola -kilpailualueella

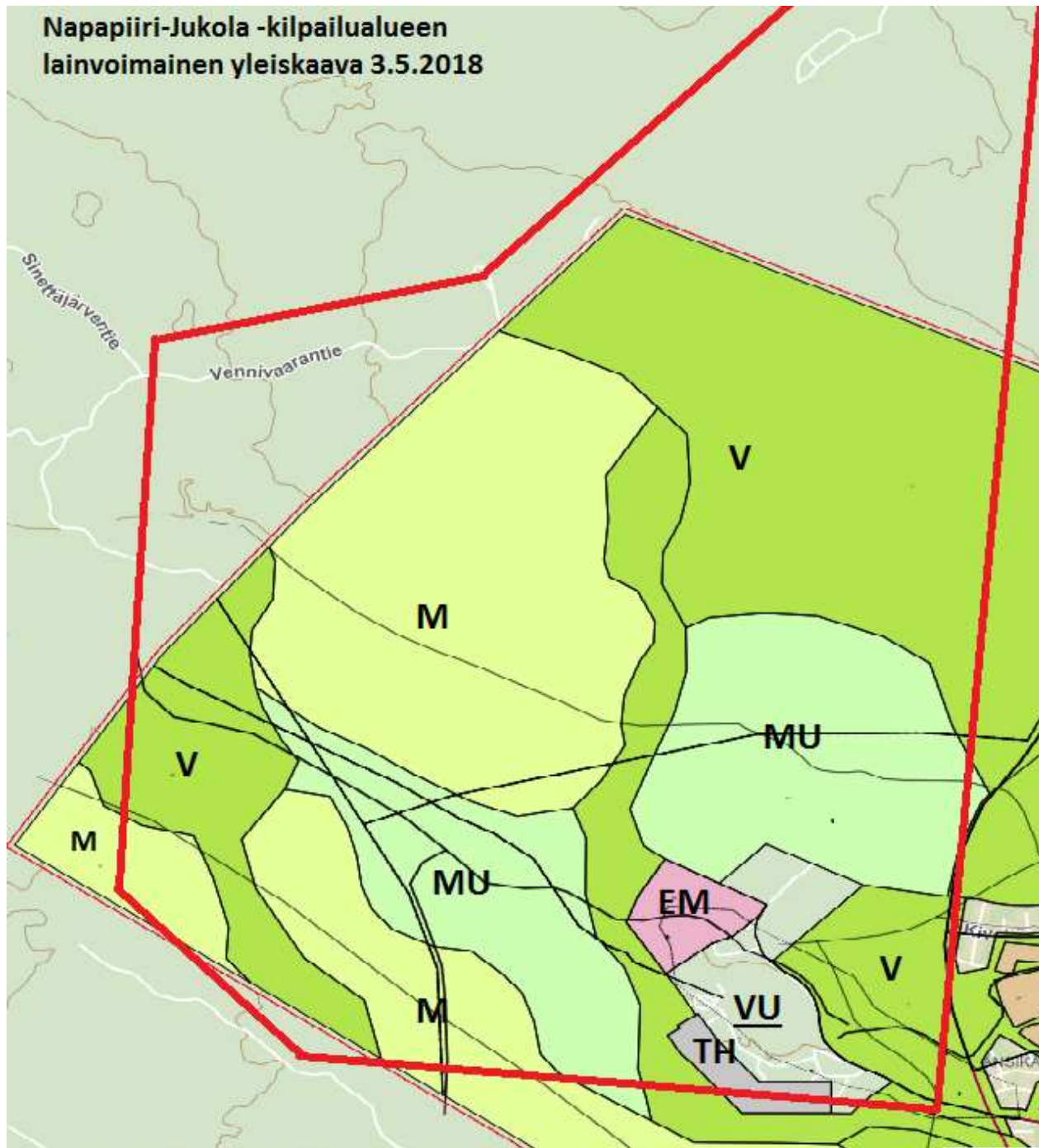

(mukaillen Rovaniemen kaupunki 2018)

(mukaillen Rovaniemen kaupunki 2018)

**Napapiiri-Jukola -kilpailualueen
lainvoimainen yleiskaava 3.5.2018**

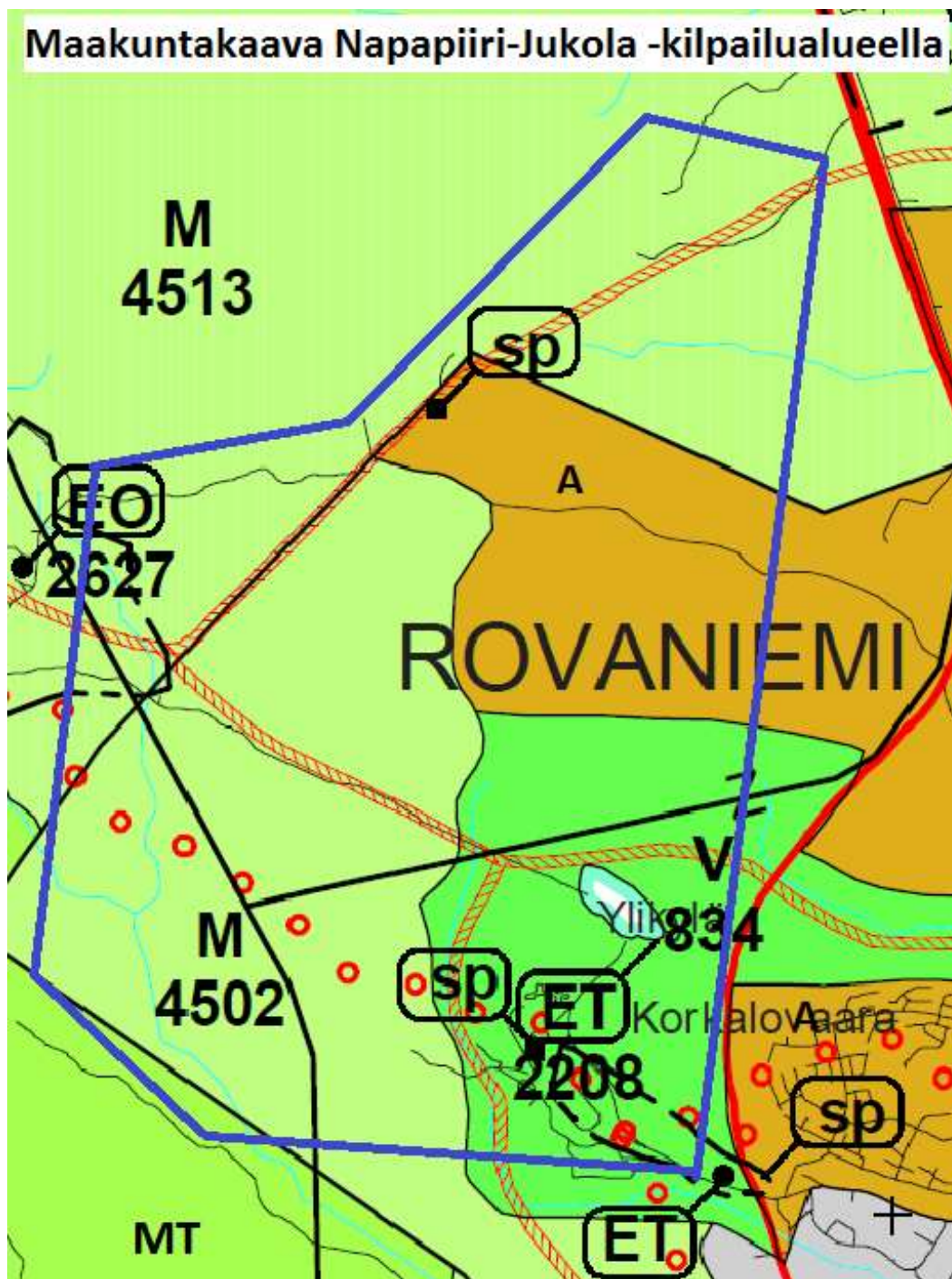
V: Virkistysalue **M:** Maa- ja metsätalousvaltainen alue

EM: Moottoriurheilualue **TH:** Hevostallialue

MU: Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta

VU: Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

(mukaillen Rovaniemen kaupunki 2018)

(mukaillen Lapin liitto 2018)